

MALGORZATA PIEKARSKA

Biblioteka jako rzeźba społeczna

Tytuł „Biblioteka jako rzeźba społeczna” jest nawiązaniem do koncepcji Josepha Bauysa rozszerzającej formułę tego medium aż po działania na procesy społeczne. W tym ujęciu biblioteka to struktura żywa zmieniająca się w zależności od potrzeb środowiska lokalnego.

Fot. arch. MBP w Jaśle

Zasada ta jest stosowana w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Jaśle, ma wpływ na podstawowy obszar tych działań oraz wizerunek biblioteki. Rozpoznając potrzeby środowiska lokalnego rozwijamy **działania klubowe i warsztatowe**.

Klub Powiększania Wyobraźni powstał w 2004 r. podczas zorganizowanego przez bibliotekę „Mikrokosmosu Poetyckiego” w ramach I Tygodnia Bibliotek. Gromadzi lokalnych twórców literackich, jest wspólnotą międzypokoleniową. Na spotkania zapraszani są rzeźbiarze, malarze, filozofowie, muzykolodzy, literaturoznawcy, sympatycy klubu.

Przy bibliotece działa też Klub Poetów i Twórców Ludowych „Michalina”. Pasją członków „Michaliny” jest literatura i sztuka ludowa, są to głównie osoby starsze mieszkające na wsi. Poza comiesięcznymi spotkaniami organizowane są raz na kwartał całodzienne spotkania wyjazdowe do wybranej gminy powiatu jasielskiego. Społeczność lokalna ma wówczas okazję bliżej poznać twórczość naszych „Michalin”, są spotkania z władzami samorządowymi gminy, ale też wspólne śpiewy i zabawa, porady ziołolecznicze, opowieści o tradycji i zwyczajach Ziemi Jasielskiej. Współpracujemy z Uniwersytetem Trzeciego Wieku, od lat organizujemy warsztaty komputerowe dla seniorów.

W Klubie Podróżników można dowiedzieć się, jak tanio i ciekawie podróżować. Ostatnio gościliśmy seniora Mariana Sobla, który zafascynowany Ziemią Świętą postanowił ją zwiedzić, a wcześniej rozpoczął studia katechetyczne. Dla Piotra Gogosza staliśmy się patronami medialnymi na czas jego podróży do Indii, Tajlandii czy też na pustynię Gobi.

Biblioteka prowadzi dwa Dyskusyjne Kluby Książki dla dorosłych i dla młodzieży. Klubowicze z zaangażowaniem uczestniczą w rozmowach o książce, przynoszą notatki z lektury, ale też ciasto czy sezonowe owoce.

Klub Czytających Rodzin powstał w czerwcu 2011 r. w trakcie X Ogólnopolskiego Tygodnia Czytania Dzieciom. Rodziny dzielą się opiniami o książkach, a z zaproszonymi gośćmi m.in. psychologami, logopedami, pedagogami dyskutują o rozwoju dzieci. Ogromnym zainteresowaniem rodziców cieszyły się książki wydane przez SBP: A. Ungeheuer-Gołąb *Rozwój kontaktów małego dziecka z literaturą* i G. Lewandowicz-Nosal *Książki dla najmłodszych. Od zera do trzech*. Wiersze i powtarzanki były dla wielu młodych rodziców prawdziwym odkryciem. Bibliotekarze z pomocą słuchaczek i pedagogów Policealnej Szkoły Medycznej w Jaśle uczą rodziców, jak ciekawie bawić się z dzieckiem. Klub otrzymał prezent od

Fundacji „Cała Polska czyta dzieciom” w formie spotkania z Supernianią Dorotą Zawadzką. Biblioteka szczególnie wiele programów kieruje do dzieci. Od 2001 r. uczestniczy w akcji „Cała Polska czyta dzieciom”, która w naszym regionie przynosi znakomite rezultaty.

Od 2011 r. współprowadzimy zajęcia dla studentów Jasielskiego Uniwersytetu Dziecięcego organizując „Przystanek Biblioteka Uniwersytecka”. Dzieci poznają książki obrazkowe, ale też e-booki.

Przygotowywane są wystawy o tematyce regionalnej w oparciu o materiały zgromadzone w bibliotece, ale też we współpracy z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami prywatnymi.

W czerwcu tego roku bardzo dużym zainteresowaniem cieszyła się wystawa „Przedwojenne jasielskie gimnazja”. Dumni byliśmy ze zorganizowanej wspólnie z Fundacją im. Prof. R. Saphiera wystawy „Firlejówka 2006-2011”, która była zwieńczeniem starań o budowę pomnika dla poległych pod Lwowem w 1920 r. profesora Saphiera i gimnazjalistów jasielskich.

Kartoteka twórców regionalnych była pomocna przy organizacji wystaw z cyklu „Literac-

kie spaceru po Jasielszczyźnie”. Prezentowały one sylwetki i twórczość osób aktualnie mieszkających w powiecie jasielskim, tych, którzy przez czas jakiś tu zamieszkiwali, a trzecia część ukazywała dorobek literacki już nieżyjących.

W ramach spotkań i promocji lokalnych twórców dobra współpraca ze Stowarzyszeniem Miłośników Jasła i Regionu Jasielskiego owocuje promocją książek o tematyce historycznej m.in. Wiesława Hapa i Felicji Jałosińskiej, czy też Bogusława Masteja, który pisze sztuki teatralne, scenariusze i powieści. Zajmujemy się też historią najnowszą, stąd za nami spotkanie autorskie z E. Jaworską, autorką *Solidarności Jasielskiej 1980-1989*, a w planach promocja albumu E. Masteja *Twórczość internowanych*.

W czasie warsztatów filmu animowanego podczas tegorocznego „Tygodnia Bibliotek” powstał film „Jasło moje miasto”, który stworzyli uczniowie Szkoły Podstawowej nr 1, 2 i 4.

Wytrwale szukamy jasielskich tropów w literaturze i sztuce. Z pomocą krytyka literackiego i pisarza Waldemara Smaszcza odkryliśmy w czasie VI Festiwalu Poezji i Prozy związku Krzysztofa Kamila Baczyńskiego z Jasłem.

W edukacji czytelniczej, medialnej i regionalnej często wykorzystujemy dokumenty życia społecznego i bibliografię regionalną, przykładowe tematy zajęć „Honorowi Obywatele Miasta Jasła: Karol Myśliwiec – odkrywca i badacz”, „Werchowyna, świtku ty nasz – temkowie”, „Kultura materialna i duchowa regionu jasielskiego”.

Zakorzenie w środowisku sprawia, iż licznie napływają do nas propozycje współpracy. Inspirujące są też dla nas rozmowy z ludźmi, dla których i wśród których pracujemy.

Uczniowie jasielskich szkół często uczestniczą w działaniach z zakresu edukacji kulturalnej. Podejmujemy innowacyjne działania, dlatego rozpoczęliśmy organizację literackich gier ulicznych (Balladyna, Miłosz, Tropami Muminów), happeningów poetyckich (Ewa Chotomska), warsztatów pisania wierszy na czacie i pisania piosenek, które prowadził Michał Zabłocki. Był też konkurs na audiobook „Słowo dźwiękiem pisane”, czy też konkurs internetowy „Napisz opowiadanie z Martą Mizuro”.

Dużym wyzwaniem dla bibliotekarzy jest zainteresowanie młodych ludzi ofertą biblioteki, stąd inicjatywy, których byliby odbiorcami

Fot. arch. MBP w Jasle

i twórcami. Chcemy przekonać młodzież, że biblioteka może stać się dla nich wartościowym partnerem. Takim, który dostrzeże ich potencjał, pokaże nowe kierunki rozwoju.

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle zrealizowała ok. 40 różnorodnych projektów adresowanych głównie do dzieci i młodzieży, współfinansowanych ze źródeł zewnętrznych, w tym z programu Komisji Europejskiej „Młodzież w działaniu”.

W ramach programu powstały nieformalne grupy młodzieży ANI-MUSZ i MAKAMZA.

W 2010 r. ANI-MUSZ zrealizował projekt „Lacrosse”, który polegał na odkrywaniu tradycyjnych gier i zabaw ruchowych, testowaniu ich, a następnie zapraszaniu do wspólnej zabawy dzieci i młodzieży (m.in. wychowanków Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego), dorosłych (w tym słuchaczy Uniwersytetu Trzeciego Wieku) i wszystkich chętnych mieszkańców Jasła i okolic.

Grupa MAKAMZA uczestniczyła w projekcie HAPPY LEGend. Projekt składał się z wielu warsztatów pozwalających poznać legendy Jasielszczyzny i twórczo je przeobrazić w spektakl teatralny z udziałem królewicza Mruka, księżniczki Magury, rycerzy i licznie zgromadzonej publiczności. Było też poszukiwanie skarbów w zakamarkach biblioteki.

Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle stara się kształtować gusty literackie i aktywnie promować czytelnictwo poprzez organizację spotkań autorskich, warsztatów, konkursów literackich. Odbyło się już 17 edycji ogólnopolskiego Konkursu Literackiej Twórczości Dzieci i Młodzieży na wiersz i opowiadanie. Co rok przygotowujemy jest tomik z utworami laureatów i wystawy im poświęcone.

Wiele ze wspomnianych tu działań zrealizowano dzięki wsparciu programu „Promocja czytelnictwa” Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Mamy też w środowisku wielu przyjaciół i sprzymierzeńców. Dzięki sponsorom, szczególnie KSG sp. z o.o. Zakład Gazowniczy w Jaśle i PGNiG Gazownia Jasielska i Piekarnia Jana Wątroby, co roku rozdajemy dzieciom kilkaset książeczek i ciastek.

Od października 2011 r. do maja 2012 r. trwała akcja „Zostań czytelnikiem”, która objęła wszystkie dzieci od 5 do 7 roku życia uczęszczające do jasielskich przedszkoli i szkół. Łącznie

1200 najmłodszych dzieci trzykrotnie odwiedziło bibliotekę (Podróż po bibliotece, Odkryj Krainę Książki, Zaprzyjaźnieni z książką – pasowanie). Dzieci dostały odznakę „Czytam, bo lubię bibliotekę” i listy adresowane do rodziców zachęcające do wspólnego rodzinnego czytania i odwiedzenia biblioteki. Akcję wsparł Zakład Miejskiej Komunikacji Samochodowej w Jaśle, a patronat sprawował Burmistrz Miasta Andrzej Czernecki.

Przytoczyłam tylko niektóre, wybrane z ostatnich dwóch lat formy działań Miejskiej Biblioteki Publicznej w Jaśle, działającej w ponad 37-tysięcznym mieście malowniczo położonym u podnóża Beskidu Niskiego. Biblioteka została już ośmiokrotnie uhonorowana nagrodami Fundacji „Cała Polska czyta dzieciom”, kilkakrotnie otrzymała nagrody SBP w konkursie „Mistrz Promocji Czytelnictwa” oraz „Tygodnia Bibliotek” na szczeblu krajowym i wojewódzkim.

Biblioteka zmienia formy i metody pracy, bo zmieniło się nasze środowisko lokalne. Komputeryzacja procesów bibliotecznych i dostęp do internetu to standard. Mamy bardzo wysokie wskaźniki czytelnictwa, średnio co trzeci mieszkaniec Jasła jest naszym czytelnikiem. Dziennie odwiedza nas ok. 400 osób. Systematycznie promujemy nasze działania we wszystkich typach mediów lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich. Od wielu lat środki finansowe na edukację kulturalną zdobywamy przygotowując projekty. Cały czas się uczymy i nie poprzestajemy na tym, co już potrafimy. Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle ma swój specyficzny profil działania – promujemy literaturę i czytelnictwo, ale też podejmujemy społeczne inicjatywy. Podstawą działań jest profesjonalizm wsparty zaangażowaniem bibliotekarzy, których cieszą nabywane doświadczenia.

Nowa strona internetowa, bogatsza o nowe kanały informacyjne Facebook i YouTube promowana była poprzez klip. Jej symbolem graficznym stał się ślimak, który przypomina, że korzystając z szybkiej komunikacji, zachowujemy prawo do powolnego, starannego studiowania wiedzy. Chcemy, aby Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle pozostała miejscem bezpiecznego wypoczynku i odkrywania nowych horyzontów.

Małgorzata Piekarska
Miejska Biblioteka Publiczna w Jaśle